

Środki przymusu

mgr Marta Pratkowiecka

Środki przymusu

- ❖ **Środki przymusu** to czynności organów procesowych zmierzające do **wymuszenia spełnienia obowiązków procesowych** lub **zapewnienia prawidłowego toku procesu.**

Środki przymusu

Dyrektywy stosowania środków przymusu:

- ❖ ściśle uregulowanie środków przymusu w przepisach prawa,
- ❖ stosowanie środków przymusu z umiarem (wyłącznie wówczas, gdy jest to niezbędne)
- ❖ minimalizowanie skutków ubocznych stosowania środków przymusu (jak najmniejsza dolegliwość środka przy jego jednoczesnej efektywności)

Środki przymusu

❖ Katalog środków przymusu:

1. zatrzymanie

2. środki zapobiegawcze (izolacyjne i nieizolacyjne)

3. poszukiwanie oskarżonego i list gończy

4. list żelazny

5. kary porządkowe

6. zabezpieczenie majątkowe

Środki przymusu

Podział środków przymusu według prof. Stanisława Waltosia:

- ❖ zatrzymanie
- ❖ środki zapobiegawcze (izolacyjne i nieizolacyjne)
 - S. Waltoś zalicza zatrzymanie i list żelazny do środków zapobiegawczych *sensu largo*.
- ❖ środki wymuszające spełnienie obowiązków procesowych (kary porządkowe, przymusowe doprowadzenie do organu procesowego, przymus wobec osoby poddanej badaniom)
- ❖ środki wymuszające zachowanie porządku podczas rozprawy - tzw. policja sesyjna
- ❖ zabezpieczenie majątkowe

Środki zapobiegawcze

izolacyjne

- tymczasowe aresztowanie

nieizolacyjne

- poręczenie (majątkowe, społeczne, osoby godnej zaufania)
- dozór Policji
- nakaz okresowego opuszczenia lokalu mieszkalnego
- zawieszenie w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu
- zakaz opuszczania kraju

Środki zapobiegawcze

- ❖ Środki zapobiegawcze to **środki przymusu** stosowane wobec **oskarżonego (podejrzanego)** w celu **zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania**.
- ❖ Istotą środków zapobiegawczych jest ograniczenie niektórych wolności i praw osobistych oskarżonego z związku z toczącym się przeciwko niemu postępowaniem karnym w czasie trwania tego postępowania.
- ❖ Środki zapobiegawcze stanowią zabezpieczenie przed faktami prawdopodobnymi, do których jeszcze nie doszło, np. tymczasowe aresztowanie podejrzanego z powodu uzasadnionej obawy matactwa.

Środki zapobiegawcze

- ❖ **UWAGA!** Środki zapobiegawcze można stosować **wyłącznie w stosunku do podejrzanego i oskarżonego** (mają oni status strony postępowania karnego).
- ❖ art. 249 § 2 k.p.k.: *W postępowaniu przygotowawczym można stosować środki zapobiegawcze tylko względem osoby, wobec której wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów*. W związku z tym **niemożliwe jest zastosowanie środków zapobiegawczych względem osoby podejrzanej** (faktycznie podejrzanego), jak również **tylko po ustnym przedstawieniu zarzutów**, co ma miejsce w dochodzeniu.

Środki przymusu

❖ Konstytucyjna zasada proporcjonalności

art. 31 § 3 Konstytucji RP: *Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.*

Zatrzymanie

Można wyróżnić dwa rodzaje zatrzymania:

- ❖ **zatrzymanie pozaprocesowe**
- ❖ **zatrzymanie procesowe**

Zatrzymanie

Zatrzymanie pozaprocesowe:

- ❖ **zatrzymanie administracyjne** - ustawa o wychowaniu w trzeźwości
- ❖ **zatrzymanie porządkowe (prewencyjne)** - ustawa o Policji (w stosunku do osób, które w sposób oczywisty i bezpośredni stanowią zagrożenie dla życia lub zdrowia, a także dla mienia)
- ❖ **zatrzymanie penitencjarne** - ustawa o Policji (w stosunku do osób, które na podstawie przepustki opuściły areszt śledczy bądź zakład karny i nie powróciły do niego po wyznaczonym terminie)

Zatrzymanie

Zatrzymanie procesowe:

- ❖ **ujęcie obywatelskie (art. 243 k.p.k.)**
- ❖ **zatrzymanie właściwe (art. 244 k.p.k.)**
- ❖ **zatrzymanie na żądanie prokuratora (art. 247 k.p.k.)**

Zatrzymanie

- ❖ krótkotrwałe pozbawienie wolności celem zastosowania środka zapobiegawczego *sensu stricto* lub przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej albo oskarżonego do organu procesowego
- ❖ odrębny środek przymusu ściśle związany ze środkami zapobiegawczymi (w doktrynie wskazuje się, że zatrzymanie jest środkiem zapobiegawczym *sensu largo*)

Ujęcie obywatelskie

❖ Art. 243 k.p.k.

§ 1. Każdy ma prawo ująć osobę na gorącym uczynku przestępstwa lub w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa, jeżeli zachodzi obawa ukrycia się tej osoby lub nie można ustalić jej tożsamości.

§ 2. Osobę ujętą należy niezwłocznie oddać w ręce Policji.

Ujęcie obywatelskie

- ❖ Ujęcie polega na **schwytniu** sprawcy na gorącym uczynku przestępstwa lub w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa. **Ujęcie na gorącym uczynku** ma miejsce wtedy, gdy schwytanie następuje w czasie (w momencie) popełnienia przestępstwa lub po jego popełnieniu, ale kiedy sprawca pozostaje jeszcze na jego miejscu. **Pościg za sprawcą powinien być rozpoczęty natychmiast po dokonaniu lub usiłowaniu dokonania przestępstwa i mieć ciągły charakter.**
- ❖ Ujęcie możliwe jest w razie **oczywistości** przestępstwa, a więc gdy stopień podejrzenia popełnienia przestępstwa graniczy z pewnością. **Ujęcie stanowi formę pozbawienia wolności innej osoby. Nie jest to jednak zachowanie bezprawne, gdyż ten, kto ujmuje sprawcę w okolicznościach wskazanych w § 1 działa w ramach ustawowego uprawnienia.**

Ujęcie obywatelskie

- ❖ Przetrzymanie osoby dłużej niż jest to konieczne do przekazania jej Policji, może stanowić przestępstwo pozbawienia wolności (art. 189 k.k.).
- ❖ **UWAGA! Okresu ujęcia nie zalicza się do czasu zatrzymania.**
- ❖ Ujęcie obywatelskie może, po przybyciu Policji, przerodzić się w zatrzymanie właściwe, jeżeli zachodzą przesłanki z art. 244 § 1 lub też Policja może, uznając, że nie ma podstaw do zatrzymania, dokonać natychmiastowego zwolnienia takiej osoby.

Zatrzymanie właściwe

Art. 244 k.p.k.

§ 1. Policja ma prawo zatrzymać osobę podejrzaną, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo, a zachodzi obawa ucieczki lub ukrycia się tej osoby albo zatarcia śladów przestępstwa bądź też nie można ustalić jej tożsamości albo istnieją przesłanki do przeprowadzenia przeciwko tej osobie postępowania w trybie przyspieszonym.

Zatrzymanie właściwe

- ❖ **UWAGA!** Zatrzymanie można stosować **względem osoby podejrzanej (faktycznie podejrzanego)**, czyli osoby, której nie przedstawiono jeszcze zarzutów.
- ❖ Prawo do zatrzymania osoby podejrzanej **przysługuje Policji** oraz organom, którym na podstawie art. 312 k.p.k. przyznano **uprawnienia procesowe Policji**, tj. m.in. Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Celnej, Centralnego Biura Antykorupcyjnego i Żandarmerii Wojskowej.
- ❖ Zatrzymanie ma zasadniczo **charakter fakultatywny**. Przepis art. 244 § 1b wprowadza jednak zatrzymanie **obligatoryjne**.

Zatrzymanie właściwe

- ❖ Przepis art. 244 § 1 k.p.k. określa następujące **przesłanki** zatrzymania osoby podejrzanej:
 - 1) **uzasadnione przypuszczenie, że popełniła przestępstwo;**
 - 2) **obawa ucieczki lub ukrycia się tej osoby albo zatarcia śladów przestępstwa, bądź też brak możliwości ustalenia jej tożsamości;**
 - 3) **istnienie przesłanek do przeprowadzenia przeciwko tej osobie postępowania w trybie przyspieszonym.**

Mając na uwadze, że zatrzymanie właściwe stanowi ograniczenie wolności osobistej, szczególne przesłanki zatrzymania należy interpretować w sposób niesprzeczny z art. 41 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 5 ust. 1 lit. c w zw. z art. 8 ust. 2 EKPC. Należy zatem przyjąć, że obawa ucieczki lub ukrycia się albo zacierania śladów przestępstwa musi być **uzasadniona**, poparta **konkretnymi okolicznościami** wskazującymi **prawdopodobieństwo** ich wystąpienia i wynikać z **okoliczności ujawnionych w postępowaniu; nie może to być obawa abstrakcyjna.**

Zatrzymanie właściwe

Wyrok
Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 3 marca 2016 r.
II AKa 35/16

Zgodnie z art. 244 k.p.k. zatrzymaniu podlega osoba podejrzana, a zatem taka, którą podejrzewa się o popełnienie przestępstwa. Przepis § 1 wymaga do zatrzymania osoby podejrzanej **jedynie uzasadnionego przypuszczenia, że popełniła ona przestępstwo. Uzasadnione przypuszczenie popełnienia przestępstwa jest pojęciem szerszym od uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa. Dopuszcza możliwość stosowania zatrzymania w szerszym zakresie wypadków.** Uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa to stan, w którym zebrane w sprawie dowody wskazują na prawdopodobieństwo popełnienia przestępstwa przez określoną osobę i stwarzają podstawę do przedstawienia jej zarzutu popełnienia tego przestępstwa. Podejrzenie popełnienia przestępstwa musi być oparte na uzasadnionych podstawach. Pojęcie to oznacza istnienie danych, które przekonałyby obiektywnego obserwatora, że dana osoba mogła popełnić czyn karalny (zob. wyr. ETPC z 19.10.2000 r., w sprawie 27785/95 Włochy przeciwko Polsce 27.05.2003 r.)

Zatrzymanie właściwe

art. 244 § 1a i 1b k.p.k.

- ❖ § 1a - daje Policji prawo zatrzymania osoby podejrzanej, jeśli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej, a zachodzi obawa, że ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi.
 - zatrzymanie ma tutaj **charakter fakultatywny**
- ❖ § 1b - wskazuje, że Policja zatrzymuje osobę podejrzaną, jeśli przestępstwo, o którym mowa wyżej, zostało popełnione przy użyciu broni palnej, noża lub innego niebezpiecznego przedmiotu, a zachodzi obawa, że ponownie popełni ona przestępstwo z użyciem przemocy wobec osoby wspólnie zamieszkującej, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi.
 - zatrzymanie ma tutaj **charakter obligatoryjny**

Zatrzymanie właściwe

Obowiązki organu zatrzymującego:

- ❖ natychmiastowe **poinformowanie** zatrzymanego o **przyczynach** zatrzymania i o przysługujących mu **prawach**, w tym o prawie do skorzystania z pomocy adwokata lub radcy prawnego i do korzystania z pomocy tłumacza oraz **wysłuchanie go** (art. 244 § 2 k.p.k.)
- ❖ sporządzenie **protokołu** zatrzymania i doręczenie go zatrzymanemu (art. 244 § 3 k.p.k.)
- ❖ **zawiadomienie prokuratora** o zatrzymaniu (art. 244 § 4 k.p.k.)
- ❖ niezwłoczne przystąpienie do **zbierania niezbędnych danych** (art. 244 § 4 k.p.k.)
- ❖ wystąpienie do prokuratora z **wnioskiem** o skierowanie **do sądu** wniosku o zastosowanie **tymczasowego aresztowania**, jeśli zachodzą przesłanki z art. 258 § 1-3 k.p.k. (art. 244 § 4 k.p.k.)
- ❖ **zwolnienie** zatrzymanego, jeśli zajdą odpowiednie **przesłanki** wskazane w **art. 248 k.p.k.**

Zatrzymanie właściwe

❖ **art. 244 § 2 *in fine* k.p.k.: „a także wysłuchać go.”**

Wysłuchanie ma na celu umożliwienie zatrzymanemu wskazania okoliczności, które mogą przemawiać za jego zwolnieniem. Z treści art. 244 § 2 k.p.k. nie wynika jednak, na jakie okoliczności zatrzymany ma zostać "wysłuchany". Mając na uwadze, że został on zatrzymany w związku z **uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstwa, a Policja (inny uprawniony organ postępowania) ma obowiązek poinformowania go o przyczynach zatrzymania, należy wnosić, że owo wysłuchanie powinno dotyczyć także okoliczności przestępstwa, o popełnienie którego zatrzymany jest podejrzewany.** W razie podjęcia rozmowy, może więc dojść do złożenia przez zatrzymanego oświadczenia niekorzystnego dla niego lub jego najbliższych. Pomimo, że **po przedstawieniu zatrzymanemu zarzutu popełnienia przestępstwa, takie oświadczenie nie będzie miało waloru dowodu (art. 174 k.p.k.) i nie będzie mogło być podstawą niekorzystnych dla niego ustaleń, treść złożonego oświadczenia (ujawnione fakty i okoliczności) może stanowić podstawę do uzyskania dowodów procesowych przeciwko zatrzymanemu albo jego najbliższemu.** Z tych względów postuluje się nałożenie na organy dokonujące zatrzymania obowiązku poinformowania zatrzymanego o prawie do milczenia.

Zatrzymanie właściwe

- ❖ W protokole zatrzymania należy podać m.in. **dzień i godzinę zatrzymania** czas zatrzymania wlicza się do czasu trwania tymczasowego aresztowania, a jeśli nawet go nie zastosowano, to zatrzymanie zalicza się na poczet kary pozbawienia wolności.

Zatrzymanie właściwe

Prawa zatrzymanego:

- ❖ prawo do informacji o przyczynach zatrzymania
- ❖ prawo do skorzystania z pomocy adwokata lub radcy prawnego, prawo do nawiązania kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym oraz do bezpośredniej rozmowy z nim (art. 245 § 1 k.p.k.)
- ❖ prawo do korzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza, jeśli zatrzymany nie włada w wystarczającym stopniu językiem polskim
- ❖ prawo do złożenia oświadczenia i odmowy złożenia oświadczenia
- ❖ prawo do otrzymania odpisu protokołu zatrzymania
- ❖ prawo dostępu do pierwszej pomocy medycznej
- ❖ prawo do żądania powiadomienia o zatrzymaniu osób najbliższych (art. 245 § 3 w zw. z art. 261 k.p.k.)
- ❖ prawo do złożenia zażalenia na zatrzymanie do sądu (art. 246 § 1 k.p.k.)
- ❖ prawo do zwolnienia, jeśli ustała przyczyna zatrzymania lub upłynął maksymalny okres trwania zatrzymania

Zatrzymanie właściwe

❖ Art. 245 k.p.k.

§ 1. Zatrzymanemu na jego żądanie należy niezwłocznie umożliwić nawiązanie w dostępnej formie kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym, a także bezpośrednio z nimi rozmowę; w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, zatrzymujący może zastrzec, że będzie przy niej obecny.

- ❖ Umożliwienie kontaktu z **adwokatem**, a od 1 lipca 2015 r. także z **radcą prawnym** wynika stąd, że pomiędzy zatrzymanym (osobą podejrzaną), który nie jest jeszcze podejrzanym, a adwokatem lub radcą prawnym nie zostaje zawiazany stosunek obrończy. Kontakt z adwokatem lub radcą prawnym nie jest zatem tożsamy z nawiązaniem kontaktu z obrońcą.
- ❖ Funkcjonariusz organu dokonującego zatrzymania może zastrzec, że będzie obecny przy rozmowie zatrzymanego z adwokatem lub radcą prawnym. Może to jednak uczynić w **wyjątkowym wypadku**, uzasadnionym szczególnymi okolicznościami. Jeżeli funkcjonariusz organu dokonującego zatrzymania był obecny przy rozmowie zatrzymanego z wymienionymi osobami pomimo braku wskazanej przesłanki, może to być przedmiotem zażalenia, które przysługuje zatrzymanemu na podstawie art. 246 § 1 k.p.k.

Zatrzymanie właściwe

Art. 41 Konstytucji RP

- 1. Każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą. Pozbawienie lub ograniczenie wolności może nastąpić tylko na zasadach i w trybie określonych w ustawie.*
- 2. Każdy pozbawiony wolności nie na podstawie wyroku sądowego ma prawo odwołania się do sądu w celu niezwłocznego ustalenia legalności tego pozbawienia. O pozbawieniu wolności powiadamia się niezwłocznie rodzinę lub osobę wskazaną przez pozbawionego wolności.*
- 3. Każdy zatrzymany powinien być niezwłocznie i w sposób zrozumiały dla niego poinformowany o przyczynach zatrzymania. Powinien on być w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania przekazany do dyspozycji sądu. Zatrzymanego należy zwolnić, jeżeli w ciągu 24 godzin od przekazania do dyspozycji sądu nie zostanie mu doręczone postanowienie sądu o tymczasowym aresztowaniu wraz z przedstawionymi zarzutami.*
- 4. Każdy pozbawiony wolności powinien być traktowany w sposób humanitarny.*
- 5. Każdy bezprawnie pozbawiony wolności ma prawo do odszkodowania.*

Zatrzymanie właściwe

Art. 248 k.p.k.

§ 1. Zatrzymanego należy natychmiast zwolnić, gdy ustanie przyczyna zatrzymania, a także jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania przez uprawniony organ nie zostanie on przekazany do dyspozycji sądu wraz z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania; należy go także zwolnić na polecenie sądu lub prokuratora.

§ 2. Zatrzymanego należy zwolnić, jeżeli w ciągu 24 godzin od przekazania go do dyspozycji sądu nie doręczono mu postanowienia o zastosowaniu wobec niego tymczasowego aresztowania.

§ 3. Ponowne zatrzymanie osoby podejrzanej na podstawie tych samych faktów i dowodów jest niedopuszczalne.

Zatrzymanie właściwe

- ❖ Czas zatrzymania liczy się **od momentu faktycznego pozbawienia wolności.**
- ❖ Podstawowy termin to **48 godzin** (może być krótszy). Termin ten kończy się z momentem przekazania zatrzymanego do sądu wraz z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania. Dodatkowe **24** godziny przewidziane w kodeksie są terminem na wydanie przez sąd postanowienia w przedmiocie tymczasowego aresztowania.

Zatrzymanie właściwe

- ❖ Termin 48-godzinny i termin 24-godzinny nie podlegają sumowaniu. Pierwszy z nich kończy bieg z chwilą przekazania osoby zatrzymanej do dyspozycji sądu wraz z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania. Z tą chwilą rozpoczyna bieg termin 24-godzinny. **Niedopuszczalne jest przedłużenie terminu 48-godzinnego kosztem terminu 24-godzinnego i odwrotnie.** Ponowne zatrzymanie osoby podejrzanej na podstawie tych samych faktów i dowodów jest niedopuszczalne.

Sądowa kontrola zatrzymania

Art. 246 k.p.k.[Zażalenie]

§ 1. Zatrzymanemu przysługuje zażalenie do sądu. W zażaleniu zatrzymany może się domagać zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości jego zatrzymania.

§ 2. Zażalenie przekazuje się niezwłocznie **sądowi rejonowemu** miejsca zatrzymania lub prowadzenia postępowania, który również niezwłocznie je rozpoznaje.

§ 3. W razie uznania **bezzasadności lub nielegalności** zatrzymania sąd zarządza **natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego**.

§ 4. W wypadku stwierdzenia **bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości** zatrzymania sąd **zawiadamia o tym prokuratora i organ przełożony nad organem**, który dokonał zatrzymania.

§ 5. W razie zbiegu zażaleń na zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie można rozpoznąć je łącznie.

Sądowa kontrola zatrzymania

Kontroli sądowej podlega:

- ❖ **zasadność** - ocena okoliczności faktycznych i zasady proporcjonalności
- ❖ **legalność** - zgodność z prawem
- ❖ **prawidłowość** - sposób wykonania zatrzymania

Sądowa kontrola zatrzymania

- ❖ Zażalenie przekazuje się niezwłocznie **sądowi rejonowemu miejsca zatrzymania lub prowadzenia postępowania**, który również niezwłocznie rozpoznaje je na posiedzeniu w składzie jednoosobowym.
- ❖ Stwierdzenie bezzasadności lub nielegalności → natychmiastowe **zwolnienie** zatrzymanego (forma postanowienia) + **zawiadomienie** o tym **prokuratora i organu nadrzędnego** nad organem zatrzymującym
- ❖ Stwierdzenie wyłącznie nieprawidłowości → **zawiadomienie** o tym **prokuratora i organu nadrzędnego** nad organem zatrzymującym

Sądowa kontrola zatrzymania

- ❖ Sąd rozpoznaje zażalenie na **posiedzeniu** (art. 95 k.p.k.). Strony, obrońcy i pełnomocnicy mogą wziąć udział w posiedzeniu sądu rozpoznającego zażalenie na zatrzymanie (art. 464 § 1 k.p.k.). Sąd, **na wniosek** zatrzymanego sprowadza go na posiedzenie, chyba że uzna za wystarczającą obecność obrońcy. O prawie złożenia wniosku należy zatrzymanego **pouczyć**.

Zatrzymanie prokuratorskie

Art. 247 k.p.k.

§ 1. Prokurator może zarządzić zatrzymanie (**forma postanowienia!!!**) i przymusowe doprowadzenie osoby podejrzanej albo podejrzanego, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że:

1) nie stawia się na wezwanie w celu przeprowadzenia z ich udziałem czynności, o których mowa w art. 313 § 1 lub art. 314, albo badań lub czynności, o których mowa w art. 74 § 2 lub 3,

2) mogą w inny bezprawny sposób utrudniać postępowanie.

§ 2. Zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie, o którym mowa w § 1, może także nastąpić, gdy zachodzi potrzeba niezwłocznego zastosowania środka zapobiegawczego.

§ 3. W związku z zatrzymaniem można też zarządzić przeszukanie. Przepisy art. 220-222 i art. 224 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Niezwłocznie po doprowadzeniu przeprowadza się z udziałem zatrzymanego czynności wskazane w § 1, a po ich dokonaniu należy zwolnić go, o ile nie zachodzi potrzeba stosowania środka zapobiegawczego.

§ 5. Rozstrzygając w przedmiocie środka zapobiegawczego, prokurator niezwłocznie zwalnia zatrzymanego albo występuje do sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania.

§ 6. Do zatrzymania, o którym mowa w § 1, stosuje się **odpowiednio art. 246.**

§ 7. Zarządzenia, o których mowa w § 1, wykonuje Policja lub inne organy, o których mowa w art. 312, w zakresie swych właściwości, jeżeli ustawa uprawnia je do zatrzymywania osoby. Zarządzenia dotyczące zatrzymania i przymusowego doprowadzenia żołnierza w czynnej służbie wojskowej wykonują właściwe organy wojskowe.

Zatrzymanie prokuratorskie

- ❖ Po przymusowym doprowadzeniu prokurator obowiązany jest **niezwłocznie przeprowadzić z udziałem zatrzymanego czynności, dla dokonania których został on zatrzymany**. Nowelizacja z 27 września 2013 r. wyraźnie podkreśla konieczność niezwłocznego przeprowadzenia czynności wskazanych w § 1, a więc ogłoszenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów (**art. 313 § 1 k.p.k.**) lub postanowienia o uzupełnieniu lub zmianie postanowienia o przedstawieniu zarzutów (**art. 314 k.p.k.**) bądź przeprowadzenia z podejrzanym lub osobą podejrzaną badań lub czynności, o których mowa w **art. 74 § 2 lub 3 k.p.k.**

Zatrzymanie prokuratorskie

- ❖ Przepis art. 247 k.p.k. normuje instytucję "zatrzymania i przymusowego doprowadzenia" w **określonym celu procesowym**. Zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie w innym celu niż ustawowo określony jest **niedopuszczalne**. Z tego względu, jest to **instytucja zasadniczo odmienna i odrębna od zatrzymania osoby uregulowanego w art. 244 k.p.k.**
- ❖ Uprawnienie do zarządzenia zatrzymania i przymusowego doprowadzenia posiada wyłącznie **prokurator**. Z § 7 art. 247 k.p.k. wynika, że **wykonawcą** decyzji podjętej przez prokuratora jest **Policja lub inny organ**, o którym mowa w art. 312 KPK, w zakresie swych właściwości, jeżeli ustawa uprawnia je do zatrzymywania osoby.
- ❖ Do zatrzymania na podstawie § 1 art. 247 k.p.k. **stosuje się odpowiednio art. 246 k.p.k., co oznacza konieczność pouczenia zatrzymanego o przysługującym mu zażaleniu na zatrzymanie.**

Zatrzymanie prokuratorskie

- ❖ Zatrzymanie na podstawie art. 247 § 1 k.p.k. **nie może być dowolne**. Nie może być zatem stosowane, jak to niestety zdarza się w praktyce, dla realizacji celów pozaprocesowych, w tym dla spektakularnego wykazywania aktywności prokuratury w ściganiu sprawców przestępstw. **Zatrzymanie przewidziane w art. 247 § 1 k.p.k. jako procesowy środek przymusu powinno być stosowane jedynie wtedy, gdy istnieją okoliczności uzasadniające obawę, że osoba podejrzana dobrowolnie nie stawi się na wezwanie organu procesowego (zob. uchwała SN z dnia 23 maja 2006 r., I KZP 5/06) albo występuje potrzeba niezwłocznego zastosowania środka zapobiegawczego.**

List gończy

❖ Art. 279 k.p.k.

§ 1. Jeżeli oskarżony, w stosunku do którego wydano postanowienie o tymczasowym aresztowaniu, ukrywa się, sąd lub prokurator może wydać postanowienie o poszukiwaniu go listem gończym.

§ 2. Jeżeli postanowienie o tymczasowym aresztowaniu nie było wydane, można postanowienie takie wydać bez względu na to, czy nastąpiło przesłuchanie podejrzanego.

§ 3. W razie ujęcia i zatrzymania osoby ściganej listem gończym należy niezwłocznie doprowadzić ją do sądu, który wydał postanowienie o tymczasowym aresztowaniu, w celu rozstrzygnięcia przez sąd o utrzymaniu, zmianie lub uchyleniu tego środka, chyba że prokurator po przesłuchaniu zatrzymanego zmienił już środek zapobiegawczy lub uchylił tymczasowe aresztowanie. Przepis art. 344 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

List gończy

- ❖ Wydanie listu gończego wymaga formy **postanowienia sądu lub prokuratora**. Wydanie postanowienia o poszukiwaniu oskarżonego listem gończym wymaga łącznego spełnienia **dwóch przesłanek**:
 - 1) **tymczasowego aresztowania** osoby ściganej lub skazanie jej prawomocnym wyrokiem;
 - 2) **ukrywania się** oskarżonego lub skazanego.
- ❖ Warunkiem wydania listu gończego jest **uprzednie zastosowanie tymczasowego aresztowania!**
- ❖ List gończy może być wydany jedynie wobec **podejrzanego (oskarżonego)**.

List gończy

- ❖ Przepis art. 279 § 2 k.p.k. zezwala na wydanie postanowienia o tymczasowym aresztowaniu **bez uprzedniego przesłuchania oskarżonego przez sąd**, co jest warunkiem zastosowania tego środka zapobiegawczego (art. 249 § 3 k.p.k.).
- ❖ Na postanowienie o poszukiwaniu listem gończym zażalenie nie przysługuje.

List gończy

- ❖ W wypadku **zatrzymania** oskarżonego poszukiwanego listem gończym, **sąd musi przesłuchać tę osobę**, konwalidując tym samym brak polegający na zaniechaniu jej przesłuchania przed zastosowaniem środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

List gończy

- ❖ Stosownie do art. 5 ust. 3 EKPC osoba zatrzymana na podstawie listu gończego powinna być niezwłocznie i „z urzędu” doprowadzona do sądu w celu realizacji zagwarantowanego „sądowego wysłuchania”. Jeżeli osoba ta nie włada językiem polskim, informacja o przyczynach zatrzymania powinna być przekazana w zrozumiałym dla niej języku (por. § 44 wyr. ETPCz z 22.5.1984 r. w sprawach 8805/79, 8806/79, 9242/81 *De Jong, Baljet i Van der Brink przeciwko Holandii*). Wymóg bezzwłocznego doprowadzenia osoby zatrzymanej przed sędziego ma charakter **absolutny**, a jego spełnienie jest niezależne od woli osoby zatrzymanej. Doprowadzenie zatrzymanego do sądu powinno nastąpić **automatycznie** w każdym przypadku zatrzymania uregulowanego w art. 5 ust. 1 lit. c EKPC (por. § 38 wyr. ETPCz z 11.7.2006 r. w sprawie 2192/03 *Harkmann przeciwko Estonii*). Celem sądowego wysłuchania jest ochrona osoby zatrzymanej przed nieprawidłowym traktowaniem i nadużyciami ze strony funkcjonariuszy dokonujących zatrzymania. Od zapewnienia sądowego wysłuchania osobie zatrzymanej nie można odstąpić w **żadnych okolicznościach**. Przyjęcie odmiennej interpretacji art. 5 ust. 3 EKPC naruszałoby istotę zawartej w nim gwarancji (por. wyr. ETPCz z 18.3.2008 r. w sprawie 11036/03 *Ladent przeciwko Polsce*).

List gończy

- ❖ Artykuł 280 § 1 i 2 k.p.k. określa **treść** listu gończego. Elementy wymienione w § 1 pkt 1-5 mają charakter **obligatoryjny**, natomiast elementy wymienione w § 2 są **fakultatywne** (mogą się znaleźć w razie potrzeby).

List żelazny

Art. 281 k.p.k.

Jeżeli oskarżony przebywający za granicą złoży oświadczenie, że stawia się do sądu lub do prokuratora w oznaczonym terminie pod warunkiem odpowiadania z wolnej stopy, właściwy miejscowo sąd okręgowy może wydać oskarżonemu list żelazny.

Art. 282 k.p.k.

§ 1. List żelazny zapewnia oskarżonemu pozostawanie na wolności aż do prawomocnego ukończenia postępowania, jeżeli oskarżony:

- 1) będzie się stawiał w oznaczonym terminie na wezwanie sądu, a w postępowaniu przygotowawczym - także na wezwanie prokuratora,*
- 2) nie będzie się wydalął bez pozwolenia sądu z obranego miejsca pobytu w kraju,*
- 3) nie będzie nakłaniał do fałszywych zeznań lub wyjaśnień albo w inny bezprawny sposób starał się utrudniać postępowanie karne.*

§ 2. W razie nie usprawiedliwionego niestawienia się oskarżonego na wezwanie lub naruszenia innych warunków wymienionych w § 1, właściwy miejscowo sąd okręgowy orzeka o odwołaniu listu żelaznego.

List żelazny

- ❖ List żelazny może być wydany **oskarżonemu (podejrzanemu)**. **Nie może być wydany osobie podejrzanej**. List żelazny może być wydany obywatelowi polskiemu, obywatelowi innego państwa oraz bezpaństwowcowi. Nie ma znaczenia, czy oskarżony przebywa za granicą na stałe (mieszka tam), czy czasowo (przejściowo).
- ❖ Wydanie listu żelaznego uzależnione jest od wystąpienia następujących przesłanek:
 - 1) przebywanie oskarżonego **za granicą**;
 - 2) złożenie przez oskarżonego oświadczenia, że stawi się do sądu lub prokuratora w oznaczonym terminie, **pod warunkiem odpowiadania z wolnej stopy**.

List żelazny

- ❖ List żelazny może być wydany przez właściwy miejscowo sąd okręgowy. Jeżeli sprawa, w której ma być wydany list żelazny, należy do właściwości rzeczowej sądu rejonowego, sąd ten występuje z wnioskiem do sądu okręgowego. W toku postępowania przygotowawczego prokurator prowadzący lub nadzorujący to postępowanie występuje do sądu okręgowego właściwego do rozpoznania sprawy o przestępstwo albo sądu okręgowego, w którego okręgu znajduje się sąd rejonowy właściwy do jej rozpoznania. Sąd okręgowy nie jest związany wnioskiem i **może odmówić** wydania listu żelaznego.
- ❖ Wydanie listu żelaznego wymaga formy **postanowienia** (art. 284 § 2 k.p.k.).

List żelazny

- ❖ Wydanie listu żelaznego, sąd okręgowy może uzależnić od złożenia **poręczenia majątkowego (art. 283 § 1 k.p.k.)** Funkcją tego uregulowania jest wzmocnienie skuteczności gwarancji, jakich udziela oskarżony. Jeżeli bowiem po złożeniu poręczenia, nie dopełni przyjętych na siebie obowiązków, naraża się on na odwołanie listu żelaznego oraz orzeczenie przepadku przedmiotu poręczenia

Kary porządkowe

- ❖ Kodeks postępowania karnego przewiduje sankcje za niewykonanie obowiązków procesowych, czyli **kary porządkowe sensu stricto**, jak i tzw. **sankcje wymuszające**. Pierwsze mają charakter represyjny (nie znaczy to jednak, że są sankcjami o charakterze penalnym) i stanowią reakcję na niewykonanie obowiązków procesowych. Drugie nie mają charakteru represyjnego, zmierzają natomiast do skłonienia określonej osoby do wykonania obowiązku procesowego.

Kary porządkowe

- ❖ Kary porządkowe występują w postaci:
 - kary pieniężnej w wysokości do 3.000 zł,
 - zatrzymania i przymusowego doprowadzenia świadka,
 - aresztowania na czas nieprzekraczający 30 dni,
 - wniosku o pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej żołnierza w czynnej służbie,
 - obciążenia kosztami postępowania spowodowanymi niewykonaniem obowiązków wymienionych w art. 285 § 1 i 1a lub 287 § 1 k.p.k.

Kary porządkowe

❖ art. 285 k.p.k. - kara pieniężna (kara porządkowa *sensu stricto*)

❖ Kara pieniężna może być nałożona na:

1) świadka;

2) biegłego;

3) tłumacza;

4) specjalistę,

a w wypadkach szczególnych na

5) obrońcę lub

6) pełnomocnika.

Kary porządkowe

UWAGA!

- ❖ Na świadka, biegłego, tłumacza i specjalistę karę pieniężną może nałożyć **sąd**, a w postępowaniu przygotowawczym **prokurator**. Natomiast, nałożenie kary pieniężnej na obrońcę lub pełnomocnika stanowi wyłączną kompetencję sądu. W postępowaniu przygotowawczym karę pieniężną nakłada na obrońcę lub pełnomocnika **sąd rejonowy**, w którego okręgu **prowadzi się postępowanie**, na wniosek prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze (§ 1a). Nałożenie kary pieniężnej wymaga formy **postanowienia**.

Kary porządkowe

- ❖ **Nałożenie na obrońcę lub pełnomocnika kary pieniężnej za niestawiennictwo na wezwanie organu prowadzącego postępowanie bez należytego usprawiedliwienia wymaga dodatkowego ustalenia, że zaistniał wypadek szczególny ze względu na jego wpływ na przebieg czynności, przy czym „szczegółność” musi być odnośzona do planowanych lub realizowanych czynności procesowych.** Nie wystarczy więc odnotowanie okoliczności ujętych w treści art. 285 § 1 k.p.k., ale konieczne jest wykazanie, w czym właściwy sąd upatruje „szczególnego wypadku”. Stosowanie art. 285 § 1a k.p.k. w trakcie postępowania sądowego wymaga wnikliwej analizy nie tylko charakteru oraz ilości czynności dowodowych, planowanych do przeprowadzenia w trakcie rozprawy lub posiedzenia, ale także możliwości ich późniejszego przeprowadzenia (przeprowadzenie pewnych dowodów może być niemożliwe), przewidywanego czasu „wydłużenia” postępowania, statusu osób oskarżonych oraz etapu postępowania (zob. postanowienie SA w Lublinie z dnia 2 kwietnia 2008 r., II AKz 135/08).

Kary porządkowe

- ❖ Maksymalna wysokość kary pieniężnej wynosi 3.000 zł (art. 285 § 1 *in fine* k.p.k.).

Kary porządkowe

❖ Art. 286 k.p.k.

Karę pieniężną należy uchylić, jeżeli ukarany dostatecznie usprawiedliwi swe niestawiennictwo lub samowolne oddalenie się. Usprawiedliwienie może nastąpić w ciągu tygodnia od daty doręczenia postanowienia wymierzającego karę pieniężną.

Kary porządkowe

Do sankcji wymuszających zalicza się:

- ❖ zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie (art. 285 § 2 k.p.k.)
- ❖ nałożenie kary pieniężnej w trybie art. 287 § 1 k.p.k.
- ❖ aresztowanie (areszt porządkowy, przymusowy) - art. 287 § 2 k.p.k.

Kary porządkowe

- ❖ **Zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie (art. 285 § 2 k.p.k.) dopuszczalne jest zasadniczo jedynie w stosunku do świadka. Biegłego, tłumacza i specjalistę wolno zatrzymać, ale tylko wyjątkowo. Wypadek taki zachodzi zwłaszcza wówczas, gdy brak jest możliwości zastąpienia dowodu z opinii biegłego, dowodem z opinii innego biegłego, względnie nie jest możliwe skorzystanie z usług innego tłumacza lub specjalisty niż tego, który został wezwany do stawieniectwa. Niedopuszczalne jest zaś zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie obrońcy i pełnomocnika.**

Kary porządkowe

- ❖ Nałożenie **kary pieniężnej w trybie art. 287 § 1 k.p.k.** jest dopuszczalne w stosunku do osoby, która **bezpodstawnie uchyla się od:** 1) złożenia zeznania (świadka, który stawił się na wezwanie, ale bezpodstawnie odmówił złożenia zeznania); 2) wykonania czynności biegłego, tłumacza lub specjalisty; 3) złożenia przyrzeczenia; 4) wydania przedmiotu; 5) dopełnienia obowiązków poręczyciela; 6) spełnienia innego ciężącego na niej obowiązku. Nałożenie kary pieniężnej dopuszczalne jest także w stosunku do **przedstawiciela** lub **kierownika** instytucji, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej obowiązanej udzielić pomocy organowi prowadzącemu postępowanie karne, która bezpodstawnie nie udziela pomocy w wyznaczonym terminie.
- ❖ **Celem tej kary porządkowej** jest wymuszenie wykonania obowiązku procesowego.

Kary porządkowe

- ❖ **Niedopuszczalne jest stosowanie kary pieniężnej z art. 287 §1 k.p.k. w stosunku do:**
 - 1) **stron procesowych, ich obrońców i pełnomocników, choćby bezpodstawnie uchylały się od wypełnienia ciążących na nich obowiązków procesowych;**
 - 2) **osób, które nie dopełniły obowiązku wydania rzeczy, ale mogą uchylić się od złożenia zeznań (art. 287 § 4 k.p.k.).**

Kary porządkowe

- ❖ Aresztowanie w trybie art. 287 § 2 k.p.k. można zastosować w razie **uporczywego uchylenia się od**: 1) złożenia zeznania; 2) wykonania czynności biegłego, tłumacza lub specjalisty; 3) wydania przedmiotu; 4) uporczywego niestawiennictwa na wezwanie organu prowadzącego postępowanie, jeśli zarządzenie zatrzymania i przymusowego doprowadzenia, o którym mowa w art. 285 § 2, nie jest wystarczające dla zapewnienia stawienia osoby wezwanej.
- ❖ Wymierzenie kary aresztowania wymaga **postanowienia**, które może wydać **jedynie sąd**.
- ❖ Przesłanką zastosowania aresztu jest **uporczywość** uchylenia się od wykonania obowiązku procesowego.
- ❖ Maksymalny czas, na jaki wolno zastosować aresztowanie wynosi **30 dni**.
- ❖ Aresztowanie należy **niezwłocznie uchylić**, jeżeli osoba aresztowana spełni obciążający ją obowiązek procesowy, z powodu niewykonania którego je zastosowano albo w wypadku ukończenia postępowania przygotowawczego albo ukończenia postępowania w danej instancji (art. 287 § 3 k.p.k.).

Zabezpieczenie majątkowe

- ❖ Zabezpieczenie majątkowe jest środkiem przymusu, którego celem jest zabezpieczenie wykonania grożących kar, środków karnych i innych środków, jakie mogą być *in concreto* orzeczone w sprawie, a także kosztów procesu.
- ❖ Celem tego środka przymusu jest zabezpieczenie postępowania karnego wykonawczego.

Zabezpieczenie majątkowe

- ❖ Zabezpieczenie majątkowe jest środkiem przymusu procesowego, którego funkcją jest **wymuszenie spełnienia obowiązków procesowych**. Jest to zasadnicza funkcja zabezpieczenia majątkowego. Zabezpieczenie majątkowe spełnia też funkcję prewencyjną wyrażającą się w **uniemożliwieniu oskarżonemu ukrycia, zbycia, zniszczenia, czy wyzbycia się w inny sposób korzyści osiągniętych z przestępstwa bądź mienia pozwalającego na zaspokojenie roszczenia pokrzywdzonego lub Skarbu Państwa**. Zabezpieczenie majątkowe jest środkiem fakultatywnym.

Zabezpieczenie majątkowe

Przesłanki stosowania zabezpieczenia majątkowego (art. 291 § 1 k.p.k.):

- ❖ **popęlnienie przez oskarżonego przestępstwa**, za które można orzec grzywnę lub świadczenie pieniężne albo w związku z którym można orzec przepadek lub środek kompensacyjny
- ❖ **istnieje uzasadniona obawa**, że bez zabezpieczenia majątkowego wykonanie orzeczenia w zakresie wskazanej kary, świadczenia pieniężnego, przepadku lub środka kompensacyjnego będzie **niemożliwe** albo **znacznie utrudnione**.

Zabezpieczenie majątkowe

- ❖ Zabezpieczenie może nastąpić z urzędu, jak i na wniosek strony (pokrzywdzonego w postępowaniu przygotowawczym i oskarżyciela posiłkowego).
- ❖ Postanowienie o zabezpieczeniu wydaje sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator.
- ❖ W postanowieniu określa się kwotowo zakres i sposób zabezpieczenia, uwzględniając rozmiar możliwej do orzeczenia w okolicznościach danej sprawy grzywny, środków karnych, przepadku lub środków kompensacyjnych. Rozmiar zabezpieczenia powinien odpowiadać jedynie potrzebom tego, co ma zabezpieczać.

Zabezpieczenie majątkowe

- ❖ Sąd może wydać postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym **od chwili wniesienia aktu oskarżenia** o przestępstwo wskazane w art. 291 § 1, **do chwili uprawomocnienia się orzeczenia**.
- ❖ Uprawnienie do wydania postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym posiada sąd I i II instancji.
- ❖ Prokurator może wydać postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym od chwili przedstawienia określonej osobie **zarzutu popełnienia przestępstwa** wskazanego w art. 291 § 1 do chwili wniesienia aktu oskarżenia.

Zabezpieczenie majątkowe

❖ Konieczne jest nadanie **klauzuli wykonalności** postanowieniu o zabezpieczeniu majątkowym.

❖ **Art. 294 k.p.k.**

§ 1. Zabezpieczenie upada, gdy nie zostaną prawomocnie orzeczone: grzywna, przepadek, nawiazka, świadczenie pieniężne lub nie zostanie nałożony obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, a powództwo o te roszczenia nie zostanie wytoczone przed upływem 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia.

§ 2. W razie wytoczenia powództwa w terminie wskazanym w § 1 zabezpieczenie pozostaje w mocy, jeżeli w postępowaniu cywilnym sąd nie orzeknie inaczej.

Podsumowanie

1. Środki przymusu. Definicja. Dyrektywy stosowania środków przymusu. Katalog środków przymusu.
2. Środki zapobiegawcze. Definicja. Środki zapobiegawcze izolacyjne i nieizolacyjne.
3. Zatrzymanie procesowe i pozaprocessowe.
4. Ujęcie obywatelskie. Przesłanki.
5. Zatrzymanie właściwe. Przesłanki. Organy uprawnione. Zatrzymanie obligatoryjne i fakultatywne. Obowiązki organu zatrzymującego. Uprawnienia zatrzymanego. Czas trwania (Konstytucja RP + k.p.k.). Sądowa kontrola zatrzymania.
6. Zatrzymanie prokuratorskie. Przesłanki.
7. List gończy. Przesłanki. Forma. Organ uprawniony.
8. List żelazny. Przesłanki. Forma. Organ uprawniony.
9. Kary porządkowe sensu stricto i sankcje wymuszające.
10. Zabezpieczenie majątkowe. Przesłanki. Forma. Organ uprawniony. Upadek zabezpieczenia.

Kazus

W sobotę wieczorem odbywała się dyskoteka w remizie strażackiej. Organizatorzy zamierzali cały dochód przeznaczyć na uzupełnienie sprzętu gaśniczego. Zabawa dopiero co się rozpoczęła, gdy jej uczestnicy poczuli zapach dymu – paliła się remiza. Ogień szybko ugasili obecni na dyskotecę członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej. Na gorącym uczynku podpalenia remizy schwytani zostali Marek M. oraz Wojciech W. – mieszkańcy sąsiedniej wsi. Komendant OSP postanowił nie wzywać Policji, bo jak powiedział: „byłoby po zabawie”. Obu podpalaczy wszyscy dobrze znali, komendant jednak zdecydował zabezpieczyć ich dla organów ścigania, bo „nie wiadomo, co im jeszcze wpadnie do głowy”. Marek M. i Wojciech W. zostali więc zamknięci w schowku na sprzęt gaśniczy, a dyskoteka trwała do białego rana. W niedzielę organizatorzy wraz z komendantem OSP zajęci byli podliczaniem zysków. W poniedziałek rano komendant OSP telefonicznie zawiadomił najbliższy posterunek Policji o podpaleniu remizy oraz o zabezpieczeniu sprawców podpalenia.

Policja przyjechała na miejsce zdarzenia niezwłocznie, tj. o godzinie 9:00. Funkcjonariusze natychmiast przystąpili do przesłuchania Marka M. oraz Wojciecha W., jako podejrzanych o popełnienie przestępstwa z art. 163 § 1 pkt 1 k.k. Po zakończeniu czynności podejrzanych umieszczono w służbowym polonezie celem przewiezienia do sądu, aby zdecydował o ich tymczasowym aresztowaniu.

Przed odjazdem funkcjonariusz Policji zapytał komendanta OSP: „To od kiedy podpalacze byli zatrzymani, bo muszę to powiedzieć w sądzie?”. W odpowiedzi usłyszał: „Od godziny 21:00 w sobotę”.

- 1. Oceń legalność postępowania w przedstawionym stanie faktycznym.**
- 2. Wskaż naruszone przepisy.**